

ГАРИБАЛДИЕЦЪТ ДОБРОВИЧ

Васил Дечев

За участието на художника Димитър Добрович¹ в италианското освободително движение и по-специално за действията му в отрядите на Гарибалди² се знае твърде малко. Това се дължи на обстоятелството, че у нас няма запазени никакви документи за живота на живописеца от периода на пребиваването му в Рим. Всичко, което знаем, е онова, което Добрович е разказал на едно или друго лице.³ От друга страна онези, които са го разпитвали, или са писали за него не са познавали добре хода на освободителното движение и обединително движение в Италия през 1848-49 г. Те не са записали всичко, което е казал Добрович, а само отделни фрази. Оттам са дошли някои, до голяма степен, произволни твърдения. Напоследък станаха известни два записа по думите на Добрович, запазени в архива на проф. Шишманов. Единият е записан още през 1893 г., само два месеца след завръщането на Добрович в България.⁴ Другият е записан вероятно във връзка с отпускането на пенсия, която така и не дочаква.⁵

Съчетаването на онова, което са записали разказвачите с хода на събитията в Италия, може да ни даде сравнително точна картина за участието на художника в тези паметни за италианския народ действия и досега му с големия патриот Гарибалди.

След като се завръща в България, от Добрович се интересуват предимно като художник. Във връзка с уредената в салона на Народното събрание изложба се появява първата статия за него у нас.⁶ В нея няма нито дума по интересувания ни въпрос. Въз основа на нея Лука Касъров помещава в изданието на Енциклопедически речник биография на Добрович, в която също няма нищо поменато за връзката на Добрович с Гарибалди.⁷

Първи, който споменава нещо по повдигнатия въпрос, е историкът на Сливен д-р Симеон Табаков. Той разпитва вече възрастния художник през 1902 г., но споменава за участието му в събитията през 1848-49 г. едва през 1910 г., без да даде каквито и да е подробности.⁸ Такива той излага във втория том на "Опит за